

Budapest, 2016. augusztus 3.

Seszták Miklós
nemzeti fejlesztési miniszter
1011 Budapest
Fő utca 44-50.

Tárgy: A Dunán közlekedő személyszállító hajók légszennyezése

Tisztelt Miniszter Úr!

Mint a 2017-es Budapesti FINA Vízi Világbajnokság Szervező Bizottsága tagjának szeretném felhívni a szíves figyelmét egy problémára, ami jelentősen befolyásolhatja hazánk megítélését mind a vízi világbajnokság, mind pedig a 2024-es olimpia pályázata tekintetében.

Számos lakossági bejelentés, valamint saját tapasztalataink alapján arról győződünk meg, hogy Budapesten a dunai személyszállításra használt hajók rendkívül egészségkárosító, nehezen elviselhető dízel-kipufogógázzal árasztják el a környezetüket. Jelentős mennyiségű szennyezőanyagot bocsátanak ki a BKV által üzemeltetett hajók is, azonban – értesüléseink szerint – a legnagyobb szennyezést a magántulajdonban lévő hajók eresztik a levegőbe, mivel általában ezek a legelavultabbak, hiányzik az ellenőrzésük és megfelelő karbantartásuk, továbbá esetenként nem szabványos üzemanyagot használnak. A szennyezést tovább tetézik a külföldi turistahajók, melyek szállodaként is üzemelnek, és nem a partról kapják az áramot, hanem éjjel-nappal működik rajtuk az elektromos áramellátást biztosító dízelgenerátor.

Mivel a vízi világbajnokság eseményei túlnyomó részben a Duna-parton, illetve a Duna-part közelében kerülnek megrendezésre, az említett jelenség rendkívül kedvezőtlen hatással lenne a verseny résztvevőire és a nézőkre is.

Az olimpiai pályázat is a Dunát helyezi a rendezvény központjába¹, így a pályázat megítélésére is hátrányos lehet az említett szennyezés.

A helyzet megoldása érdekében a következőket javasoljuk a kormány részére:

¹ „The majestic Danube, the connecting artery of city and region, will be a central Games stage and a stunning backdrop to the spectacle of the Games.”

„The placement of venues seeks to maximise the orientation of Games activity towards the Danube.”

Candidature File Stage 1, Budapest 2024 Olympic and Paralympic Games,

http://www.budapest2024bid.com/Budapest_2024_Candidature_File_Stage_1_EN.pdf

1. Fokozottan ellenőrizték, hogy a Duna budapesti szakaszán közlekedő személyszállító hajók a valóságban is megfelelnek-e a vonatkozó hatályos uniós irányelvek² és hazai jogszabályok³ előírásainak (beleértve a felhasznált üzemanyagok minőségét). Amelyik hajó nem felel meg ezeknek az előírásoknak, annak további közlekedését haladéktalanul meg kell tiltani, és csak akkor újra engedélyezni, ha már teljesíti a jogszabályi követelményeket. (Bár ez az intézkedés legfeljebb csak enyhíti a problémát, de előnye, hogy szinte azonnal megvalósítható.)
2. Az előző pontban említett jogszabályok alapján, valamint figyelembe véve az elfogadás előtt álló új uniós rendelet előírásait⁴, haladéktalanul készíttessék el a Dunán közlekedő hajók környezetvédelmi minősítési rendszerét (beleértve a felhasználható üzemanyagok minőségét, valamint a hajón üzemeltetett áramfejlesztők kibocsátását is) azzal a céllal, hogy a kikötői díjat ennek megfelelően differenciáltan lehessen megállapítani. A minősítési rendszer sokkal jobban differenciáljon és jóval szigorúbb legyen (mind a károsanyag-kibocsátást, mind a határidőket tekintve), mint ami az említett uniós jogszabályokból következik. Ezt egyrészt a hajók kibocsátásának az egészségre gyakorolt súlyos hatásai indokolják, másrészt pedig az, hogy rendelkezésre állnak a technikai megoldások a károsanyag-kibocsátás jelentős csökkentésére vagy akár teljes megszüntetésére is.
3. Kezdeményezzék, hogy a Fővárosi Közgyűlés egészítse ki a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról szóló 3/2013. (III. 8.) Főv. Kgy. rendeletet azzal, hogy a Budapesten kikötő személyszállító hajók után az előző pontban említett környezetvédelmi minősítés alapján díjat kell fizetni. A díj mértéke olyan legyen, hogy az ösztönözzön a hajók károsanyag-kibocsátásának jelentős csökkentésére.
4. Teremtsék meg annak a feltételeit, hogy a hajók a hálózatról kapják az elektromos áramot. (Ehhez állami, illetve önkormányzati részről csak adminisztratív intézkedések szükségesek, hiszen a megvalósítás és működtetés megfelelő szabályozás esetén már piaci alapon is megvalósítható.) Ezzel egyidejűleg meg kell tiltani a dízelgenerátorok használatát a kikötött hajókon.
5. Biztosítsák a szükséges feltételeket a fentiek hatékony ellenőrzésére és a szabályokat megszegők szigorú szankcionálására.

A hajók tulajdonosai pedig maguk dönthetik el, milyen megoldást választanak a szennyező anyagok kibocsátásának csökkentésére: beszüntetik a tevékenységüket, új hajókat állítanak

² Az Európai Parlament és a Tanács 2006/87/EK irányelve a belvízi hajókra vonatkozó műszaki követelmények megállapításáról és a 82/714/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006L0087-20131101&qid=1466591213921&from=EN>;

Az Európai Parlament és a Tanács 97/68/EK irányelve a nem közúti mozgó gépekbe és berendezésekbe szánt belső égésű motorok gáz- és szilárd halmazállapotú szennyezőanyag-kibocsátása elleni intézkedésekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (módosította a 2002/88/EK, 2004/26/EK, 2006/105/EK, 2011/88/EU és 2012/46/EU irányelv), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:01997L0068-20130110&qid=1466592130024&from=EN>

³ Különösen: a belvízi utakon közlekedő úszólétesítmények hajózásra alkalmassága és megfelelősége feltételeiről, az üzemképesség vizsgálatáról és tanúsításáról szóló 13/2001. (IV. 10.) KöViM rendelet

⁴ Ld.: A nem közúti mozgó gépek belső égésű motorjainak a gáz- és szilárd halmazállapotú szennyezőanyag- kibocsátási határértékeire és típusjövahagyására vonatkozó követelményekről, az 1024/2012/EU és a 167/2013/EU rendelet módosításáról, valamint a 97/68/EK irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2016/... európai parlamenti és tanácsi rendelet tervezete, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0296+0+DOC+PDF+V0//HU>. Az Európai Parlament és a Tanács már megegyezett a végleges változatban, így már csak a hivatalos aláírás és a közzététel a Hivatalos Lapban van hátra.

forgalomba, esetleg felújítják a motort és részecskeszűrőt szerelnek rá⁵, elektromos meghajtásra állnak át⁶ stb.

A Dunán közlekedő hajók légszennyezését számos alkalommal tapasztaltam saját magam is. Az egyik ilyen eset „A jövő Budapestje a Dunán” című rendezvény volt, amelyen éppen a 2017. évi vízi világbajnoksághoz kapcsolódó fejlesztésekről számoltak be. A hajó nyitott fedélzetén menet közben is folyamatosan érezni lehetett a kipufogógáz bűzét, amikor pedig az előadások végén felajánlották, hogy tekintsük meg az alsó szinten lévő kiállítást, ezt nem tudtuk megtenni, mert a helyiségben elviselhetetlen volt a dízelfüst töménysége. (Megjegyzem, hogy ennek a hajónak az üzemeltetését azonnal meg kellene tiltani, hiszen az említett 2006/87/EK irányelv és a 13/2001 KöViM rendelet is kimondja: „A veszélyes gázoknak a hajó tereibe való behatolását minden megfelelő intézkedéssel meg kell előzni.”)

Más országok hasonló sportesemények előtt szinte minden esetben komoly intézkedéseket tesznek a környezeti ártalmak mérséklése érdekében. Pekingben például az ottani olimpia alkalmából egymillió autó közlekedését tiltották meg és 20 000 új buszt vásároltak.⁷ Magyarországon sincs ez másképp, a pesti alsó rakpart hosszú szakaszain terveznek forgalomkorlátozást és teljes lezárást bevezetni. Erről szintén a fent említett, „A jövő Budapestje a Dunán” című rendezvényen számolt be a Főpolgármesteri Hivatal megbízott előadója. A világbajnokság hivatalos honlapján a következő áll: „A versenyhelyszínek közötti közlekedésben a versenyzők, csapattagok és a szurkolók számára a 30 percnként induló »Shuttle buszok« lesznek segítségül.” A gépjárművel közlekedést így megoldják, a pesti alsó rakpartot pedig a gyalogosan és kerékpárral közlekedőknek adják át. Ezen tervvel összhangban a Duna partja mentén a tiszta levegő természetes elvárás a rakpart használói részéről.

Csatoltan küldöm egyik munkatársam beszámolóját a Margitszigeten tapasztaltakról, valamint néhány idézetet a hozzánk az utóbbi időben érkező lakossági panaszokból.

Meggyőződésünk, hogy a dunai hajók okozta szennyezés felszámolása Budapesten nemcsak a magyar lakosság és az ide látogató külföldiek számára előnyös, hanem Magyarország nemzetközi megítélését is javíthatja.

Levelünket megküldjük a 2017-es Budapesti FINA Világbajnokság Szervező Bizottsága többi tagjának is.

A fenti ügyben tett lépéseiről várom mielőbbi szíves tájékoztatását.

Üdvözzel:

Lukács András
elnök

⁵ A Dunán közlekedőknél már jóval nagyobb hajókat is kezdenek ellátni részecskeszűrőkkel, és ezek a káros részecskék csaknem 100 százalékát kiszűrjük (ld. például https://www.nabu.de/imperia/md/content/nabude/verkehr/1602-info_heincke_measurements_en.pdf)

⁶ Norvégiában már jelentős fejlesztéseket végeztek a hajók elektromos meghajtása érdekében, és több ilyen hajó is üzemel. (ld. például: <http://cleantechnica.com/2015/06/13/worlds-first-electric-battery-powered-ferry/>). Számításaik szerint a többletköltség egy éven belül megtérül (<http://www.slideshare.net/teriex/battery-powered-ships>).

⁷ Ld. <http://www.boon.hu/olimpia-veszforgatokonyv-a-legszennyez-es-ellen/haon-news-charlotteInform-20080731-1159109654>

Bejegyzés a Levegő Munkacsoport blogján

http://levegomunkacsoport.blog.hu/2015/08/13/fustmergezes_a_szigeten

Füstmérgezés a szigeten

2015.08.13. 17:58 [Levegő Munkacsoport](#)

Fotó: Horváth Zsolt

Nyári este a fővárosban. A házfalak és az aszfalt ontja a meleget, az esti forgalomban a benzingőz sem mozdul, a Nap viszont már nem éget. Ilyenkor vágyok zöldterületre, parkba, ahol a levegő frissebb, a napsütésben még gyönyörködhetek. Irány a Margitsziget, és még a futócipőmet sem hagyom otthon!

A Margit-hídon már látom, hogy sokan mások is hasonlóan gondolkoznak. Családok, kutyások, deszkások, sportolók között leérek a felújított futópálya szélére, és kezdem a bemelegítést. Érzem, hogy még mindig nagy a hőség, így a rakpartig sétálok, hogy a karkörzést ott fejezzem be, és közben érezhessem a szellőt, ami a budapestiek nagy öröme a Duna medrében folyamatosan segíti a városi levegő tisztulását.

Itt ér nagy meglepetés, mert az a fajta bűz csapja meg az orromat, amit gyerekkoromban éreztem az utcánk végén az autószerelő műhely mellett elsétálva. Emlékszem, ha hallottam a motorzúgást bentről, akkor nagy levegőt vettem, még mielőtt a kapujához értem, és csak a sarkon befordulva kezdtem újra lélegezni. De hogyan kerül égett gázolaj szaga a Duna-partra? Körbenézve látom, hogy a Duna ezen a szakaszon „bedugult”, egyszerre két hajó vár a sodrást ellensúlyozva arra, hogy másik kettő elhagyja a kikötőt, és a helyére beállhasson. A kikötőből éppen induló hajók szürke füstfelhőt eresztenek, ahogy

a két várakozó elé farolnak, hogy 180 fokos fordulattal a híd felé vegyék az irányt. Ekkor az eddig várakozó hajók szintén nagyobb lendületet vesznek, hogy eljussanak a kikötőbe, és körülöttük is feltűnik a füst, látványosan gomolyogva a híd irányába. Ezeknek a hajóknak a szaga nem érhetett még el engem, ám ugyanekkor három sétahajó is nem messze halad el, valószínűleg ezek füstje kavargat a futópálya mellett. Az egyik hajó felfele halad (folyásiránnyal szemben), és a Margitszigeti Szabadtéri Színpad megállójából indul éppen tovább; nem hiszek a szememnek, akkora füstfelhőt hagy maga után. Már indulnék, kezdenék kocogni, de nem megy. Ez a füstfelhő éppen az én irányomba indul, követem a szememmel, várom, hogy szétoszoljon, vagy legalább a Duna közepe felé vegye az irányt. De nem ez történik, egyenesen felém tart és a több tucat épp bemelegítést végző ember felé.

Én ma este nem futok. Inkább megfutamodok.

A Margitsziget egyik kisebb füves részén arra gondolok, hogy a fák, bokrok és az a sok ember a parton már feltartóztatta a félelmetes füstfelhőt, és keresgélek kicsit a mobilommal a neten. Ezt találom: „ A Duna kiaknázása, mint közlekedési színtér, remek ötlet volt a városvezetéstől.”*

A Duna mint közlekedési színtér jól hangzik, hajóközlekedésnek már nem nevezném. Hajóroncsok járnak a Dunán!

Nyári este a fővárosban. Közkedvelt, turistáktól hemzsegő üde színfolt. És hőségriadó ide, ózon koncentráció miatti figyelmeztetés oda, ezek a járművek az orrunk előtt füstölik el a kopott, olajban pácolt motorjukat.

SzJ

* <http://welovebudapest.com/elmeny.kultura/elmeny/bkk.hajo>

Fotó: Horváth Zsolt

Idézetek az utóbbi időszakban a Levegő Munkacsoporthoz érkezett lakossági panaszokból

„Újlipótvárosban lakom egy albérletben, és sokszor sétálok a Duna mellett a Szabadság híd és az Árpád híd közötti részen. Sajnos a kis turistahajóktól sokszor elviselhetetlen a levegő minősége, csak úgy árasztják magukból a bűzt (szinte csíp, ahogy belélegzi az ember). A belsőbb utcákban sem sokkal jobb a helyzet.”

„Időnként a Szt. Istvan parkban is érezzük a hajók bűzét a kicsi levegőztetése közben.”

„A BKK hajók légszennyezése miatt élhetetlenné válik Budapest, különösen a nyári hónapokban, amikor a meleg időjárás miatt és a sűrűbb hajóforgalom miatt vágni lehet a kormot különösen Budapest belvárosi és margitszigeti részén.

A Margitsziget lassan alkalmatlanná, egészségtelenné válik mind a szabadidő eltöltésére, mind a sportolásra a BKK hajók miatt. A Belvárosban, a Margitsziget környékén, a rakparton lévő lakóházakban élők egészsége is napi szinten ki van téve a BKK hajók szennyezésének. A Levegő Munkacsoport információja szerint egyetlen hajó sincs felszerelve a dízel-kipufogógázban található koromrészecskék szűrését szolgáló berendezéssel.

Naponta lehet észlelni a Duna felett a sűrű füstöt, ami a hajókból jön ki. Induláskor kisebb háztömb méretű, menet közben vastag füstcsáv követi a hajókat. Lélegezhetetlenné teszik ezáltal a Duna fölötti levegőt, ami megbénítja a város természetes légtisztulását a folyó felől. Továbbá nem lehet sétálni ebben a füstben a pesti és budai rakpartszakaszon, a margitszigeti futás és sportolás ellehetetlenül, a partmenti lakók egész nap a dízelkormot lélegzik be, összességében megáll a város felfrissülése.

Elfogadhatatlan, hogy a hajópark lecseréléséig (ami éveket vesz igénybe) akadály nélkül ömlik a hajók kéményéből az egészségügyi szempontból rendkívül veszélyes dízelkormot. Kérjük, tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a hajók levegőszennyezését, minél hamarabb megszüntessék.”

„Évek óta a Belgrád rkp. egyik gyönyörű bérházában dolgozom. A Duna közelsége, a Gellérthegy látványa lenyűgöző. Volt időm észrevenni és folyamatosan tapasztalom azt az egyre nyomasztóbb problémát, amit a Belgrád rkp. mellett üzemelő Nemzetközi Hajóállomás és a hozzá kapcsolt buszok forgalma jelent. A rakparti lakások túlnyomó része üres. Aki teheti, menekül innen. El tudják képzelni, milyen az, amikor néhány méterre a lakások ablakától több tízezer köbcentis, sok ezer lóerős motorok szinte folyamatosan járnak, dübörögnek? És amikor ezzel párhuzamosan 10-12 busz várakozás közben járhatja a motorját, tolatnak ki-be? **Van néhány hajó, amiknek egész nap járatják a motorjaikat.** Szeretném kiemelni a Dertour Mozartot, Viking Dellinget, Viking Freyát, Treasurest, River Odüsszeát... **Járó motorjaik olyan hangvibrációt bocsájtanak ki, ami szó szerint ELVISELHETETLEN.**

Az itt lakók és ez a csodálatos terület, ami az Erzsébet-híd és Szabadság-híd közé esik sokkal többet érdemelne. A világ értelmesebb vezetésű nagyvárosaiban ez a jelenlegi helyzet elképzelhetetlen volna.

A Nemzeti Színház–Művészetek Palotája magasságáig kéne átköltöztetni az egész hajóállomást. Ott már vannak kiépített, kihasználatlan parkolók, közönséget váró kulturális intézmények, jelenleg kihasználatlan üzletsorok stb. Ami itt a Belgrád rkp-on átok, ott, a Rákóczi-hídnál áldás lenne.

Legyenek szívesek segíteni ezen a szörnyű problémán, próbálják elképzelni azt a stresszt, amit nap mint nap átélünk.”

„A Parlament északi oldalára – ahol sok külföldi is megfordul – szoktunk kimenni estefelé, de néha **nem lehet élvezni a látványt, mert a sok turistahajó dízelmotorja elviselhetetlen bűzt okoz.** Lehet, hogy túl sok engedély van kiadva, mert néha 10% alatt van az utaslétszám. Vajon mi lesz, ha e mellett az áruszállítás tovább növekszik?”

„Az I. kerületben, a Duna-parton lakom, és **egy ideje problémánk van a part mentén horgonyzó szállodahajók által kibocsátott zajjal.** Ezek a 150-200 fő befogadására kialakított, általában Amsterdam és Budapest között közlekedő úszó szállodák újabban egyre gyakrabban kötnek ki a budai oldal Lánchíd és Erzsébet híd közötti szakaszán. Mivel itt nincs kiépítve elektromos csatlakozás, ezért a hajók itt-tartózkodása alatt (általában 2 éjszaka) **éjjel-nappal jár a beépített generátoruk, hogy a hajón lévő szálloda működéséhez szükséges energiát biztosítsák. Ez folyamatos zaj- és levegőszennyezéssel jár. Azt gondolom, hogy egy olyan város kellős közepén, ahol rendszeres a zaj- és levegőszennyezés-határértékek túllépése (az éjszakai zaj határértéké is!), ugyanakkor a város amúgy teljesen közművesített, ez teljesen elfogathatatlan.** (Annyit megtudtam, hogy a levegőszennyezéssel nem lehet semmit sem kezdeni, mert nincs olyan jogszabály, ami tiltaná, hogy a belváros közepén 3 napig dízelgenerátort üzemeltess. Gyanítom, hogy erre a szmogrendelet sem terjed ki.) Ami ebből engem, mint lakó **leginkább zavar, hogy éjjelente, csukott ablak mellett is folyamatos, monoton zúgást kell hallgatnom. Ennél még a közlekedési zaj is elviselhetőbb, mert ha elmegy egy hangosabb motor, utána legalább csönd van, arra nem ébrednek fel, de az állandó zúgásra el sem tudok aludni...**”

„A budai Dunaparton, a Tabánban élünk, és házaink egész közel épültek a Dunához. Sajnos, el kell szenvednünk az alsó rakpart hatalmas autóforgalmának levegőszennyezését és zaját, **amihez a közelmúltban még a rengeteg luxushajó levegőszennyezése és zajhatása is hozzájárul.**

A Fővárosi Önkormányzat rövid idő alatt bérbe adta az Erzsébet-híd és a Lánchíd közötti budai szakaszt egy Wiking Tours nevű cégnek (elérhetősége ismeretlen), és ők sok kis kikötőt helyeztek el, szinte szorosan egymás mellé. Még ez a kikötési lehetőség sem elég, hanem a hajók sokszor hármassal sorban egymás mellé kötnek ki, és az utasok áthaladnak a másik hajón a part felé.

A hajóknak nem építettek ki áramvételi lehetőséget, ezért azok éjjel-nappal járatják motorjaikat áramfejlesztés céljából. Elképzelhető a zajhatás és bűdösség, ablakaink rezegnek a motorok által keltett rezonancia miatt.”

„A hajók műszaki állapotára vonatkozóan sem ártana valamilyen ellenőrzést lefolytatni, ugyanis **némelyik olyan hangos motorral jár, ami elviselhetetlen. Rendszeresen találhatóak olajfoltok is a Dunán** (innen, vagy máshonnan, ezt én nem tudom eldönteni).”

(Kiemelések: Levegő Munkacsoport)

